

Noter til Hanne Reintofts Strejf af nådens vinge

Det gamle og det nye testamente

I det gamle testamente kan man læse:

*”Når én optræder som falsk vidne mod nogen og anklager ham for en lovovertrædelse (...) ... og det viser sig, at vidnet lyver og har rettet falsk anklage mod sin landsmand, da skal I gøre mod ham, som han havde planlagt at gøre mod sin landsmand. **Du skal udrydde det onde af din midte.** Andre skal høre det og blive bange, og man skal ikke mere begå en ond handling hos dig. **Vis ingen barmhjertighed.** Liv for liv, øje for øje, tand for tand, hånd for hånd, fod for fod.” (5. Mosebog 19, 16 ff.)*

Hvor Jesus i det nye testamente faktisk forholder sig til, og kommenterer ovenstående citat fra det gamle testamente:

”I har hørt, at der er sagt: ”Øje for øje og tand for tand”. Men jeg siger jer, at I ikke må sætte jer til modværge mod den, der vil jer noget ondt. Men slår nogen dig på din højre kind, så vend den anden til. Og vil nogen ved retten hjælp tage din kjortel, så lad ham også få kæppen. Og vil nogen tvinge dig til at følge ham én mil, så gå to mil med ham. Giv den, der beder dig; og vend ikke ryggen til den, der vil låne af dig.” (Matt. 5, 38-42)

Nogle årstal:

- 985: Harald Blåtand deklarerer, at han har gjort danerne kristne.
- 1199: Paven forbyder lægfolk at læse biblen
Richard Løvehjerte dør
- 1201: Hertug Valdemar af Slesvig (den senere konge) angriber og erobrer Holsten
Anders Sunesen bliver ærkebiskop i Lund
- 1202: Valdemar sejr kronet af Anders Sunesen
Det fjerde korstog indledes
- 1216: Gunner bliver abbed i Øm kloster
- 1219: Kong Valdemar erobrer Estland den 15. juni, hvorfor vi fejrer Valdemarsdag.
Dannebrog falder ned fra himlen.
- 1223: Kong Valdemar tages, under en jagttur sammen med sønnen Valdemar, til fange af grev Henrik af Schwerin.
- 1225: Valdemar 2. Sejr løskøbes fra sit fangenskab hos grev Henrik af Schwerin for 45.000 mark.
- 1228: Anders Sunesens dør
- 1230: Spedalskehed kommer til Europa med de hjemvendende korsfarere.
- 1231: Kong Valdemars Jordebog. Den første beskatning på jord.
Den unge Valdemar dør ved at vådeskud kun 22 år gammel.
- 1232: Der kommer tiggermunke til Danmark. (I bogen 1225).
Abel bliver hertug i Slesvig.
- 1234: *Liber Extra*, der er en lovbog for international kirkeret, udstedes af pave Gregor_IX (1227-41).
- 1241: Jyske Lov udstedes af kong Valdemar_2._Sejr. Det er den første officielle lov i landet, gældende for Fyn og Jylland til Ejderen.
Kong Valdemar dør.
Erik 4. Plovpenning 1241-1250 indsættes.
- 1242: Borgerkrig mellem Erik 4. Plovpenning og hertug Abel
- 1249: Erik 4. Plovpenning indfører den forhadte plovskat, der har givet ham tilnavnet.
- 1250: Abel kronet til konge - uagtet han anses som ansvarlig for mordet på Erik Plovpenning.

Indledning til Jyske Lov

Med lov skal land bygges, men ville enhver nøjes med sit eget og lade andre nyde samme ret, da behøvede man ikke nogen lov. Men ingen lov er jævngod at følge som sandheden, men hvor man er i tvivl om, hvad der er sandhed, der skal loven vise sandheden.

Var der ikke lov i landet, da havde den mest, som kunne tilegne sig mest. Derfor skal loven gøres efter alles tarv, at retsindige og fredsommelige og sagesløse kan nyde deres fred, og uretfærdige og onde kan ræddes for det, der er skrevet i loven, og derfor ikke tør fuldbyrde den ondskab, som de har i sinde. Det er også rigtigt, dersom nogen ikke af frygt for Gud og kærlighed til retten kan lokkes til det gode, at frygten for øvrigheden og landets straffelov da kan hindre dem i at gøre ilde og straffe dem, hvis de gør det.

Loven skal være ærlig og retfærdig, tålelig, efter landets sædvane, passende og nyttig og tydelig, så at alle kan vide og forstå, hvad loven siger. Loven skal ikke gøres eller skrives til nogen mands særlige fordel, men efter alle deres tarv, som bor i landet. Heller ikke skal nogen mand dømmes mod den lov, som kongen giver, og landet vedtager; men efter den lov skal landet dømmes og styres. Den lov, som kongen giver, og landet vedtager, den kan han heller ikke ændre eller ophæve uden landets vilje, medmindre han åbenbart handler mod Gud.

Det er kongens og landets høvdingers embede at overvåge domme og gøre ret og frelse dem, der tvinges med vold, såsom enker og værgeløse, børn, pilgrimme og udlændinge og fattige - dem overgår der tiest vold - og ikke lade slette mennesker, der ikke vil forbedre sig, leve i sit land; thi idet han straffer og dræber ugerningsmænd, da er han Guds tjener og landets vogter. Thi ligesom den hellige kirke styres af pave og biskop, således skal hvert land styres og værges af kongen eller hans embedsmænd. Derfor er også alle, der bor i hans land, skyldige at være ham hørige og lydige og underdanige, og til gengæld er han skyldig at give dem alle fred. Det skal alle verdslige høvdinge også vide, at med den magt, Gud gav dem i hænde i denne verden, overdrog han dem også at væрге sin hellige kirke mod alle krav. Men bliver de glemsomme eller partiske og ikke værger, som ret er, da skal de på Dommens dag stå til ansvar, hvis kirkens frihed og landets fred mindskes ved deres skyld i deres tid.

Vide skal alle, der ser denne bog, at kong Valdemar, den anden søn af Valdemar, der var Sankt Knuds søn, da han havde været konge i ni og tredive vintre, og der var gået tusind og to hundrede og fyrretyve vintre, efter at Vor Herre var født, i den næstfølgende marts måned lod skrive denne bog og gav denne lov, som her står skrevet på dansk, i Vordingborg med samtykke af sine sønner, der var til stede, kong Erik, hertug Abel og junker Christoffer og Uffe, der da var ærkebiskop i Lund, og biskop Niels i Rodkilde, biskop Iver i Fyn, biskop Peder i Århus, biskop Gunner i Ribe, biskop Gunner i Viborg, biskop Jens i Vensyssel og biskop Jens i Hedeby og desuden med samtykke af alle de bedste mænd, der er i hans rige.

Kongen kan kun udstede love med folkets tilladelse. Dog undladt hvis han ønsker at ændre loven efter forskrifter fra kanonisk skrift.

Kongen skal beskytte de værgeløse.

At sikre freden indadtil og udadtil er den fornemmeste opgave.

Skal først på dommens dag stå til ansvar over for Gud.